

Dokáže podpora **vedy, výskumu a inovácií** pomôcť firmám zvýšiť konkurencieschopnosť?

Ing. Filip Kasnár
manažér spoločnosti **Novo Consulting s.r.o.**

Myšlienky na úvod

„Každé 1€ investované na úrovni EÚ do výskumu a inovácií môže potenciálne generovať každoročný nárast HDP až o 11€ počas nasledovných 25 rokov.“

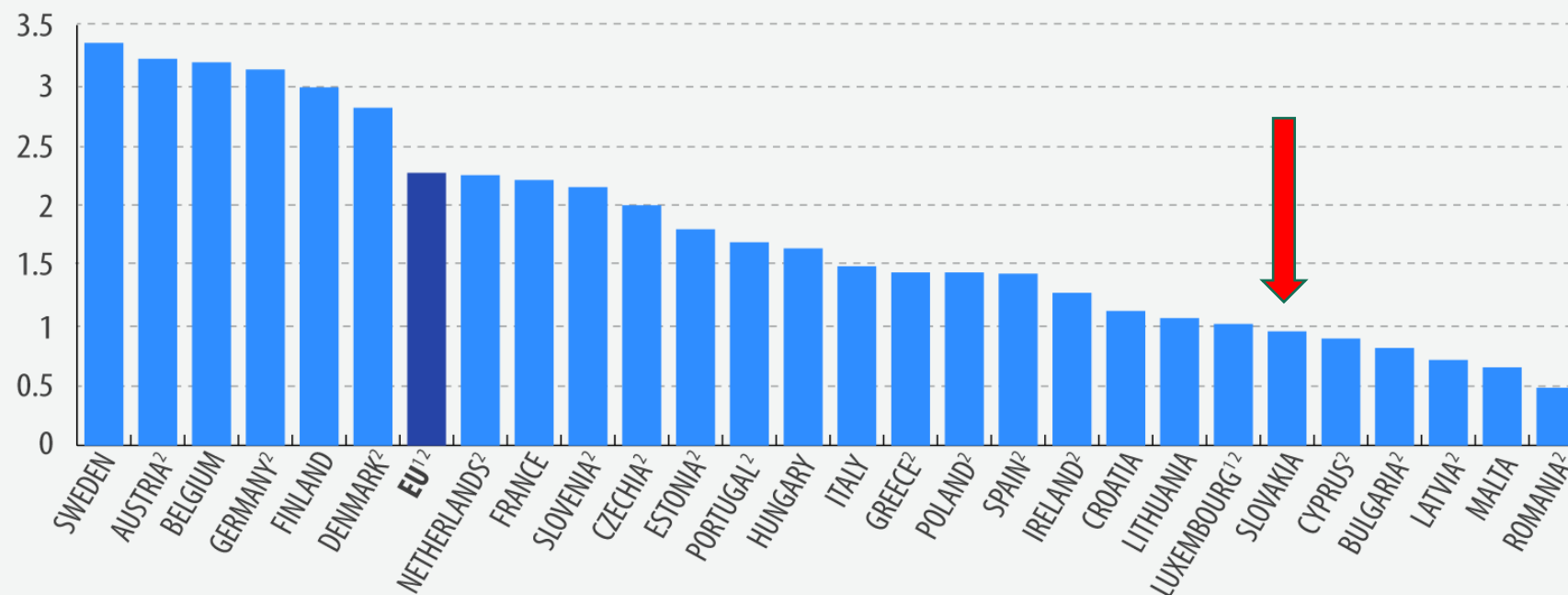
„Dve tretiny rastu produktivity v EÚ za posledné desaťročia boli stimulované investíciami do výskumu a inovácií.“

The role of research and innovation investments in building a better future for europeans“, European Commission, 2020

Podpora VaV v rámci krajín EÚ.

R&D intensity, 2021

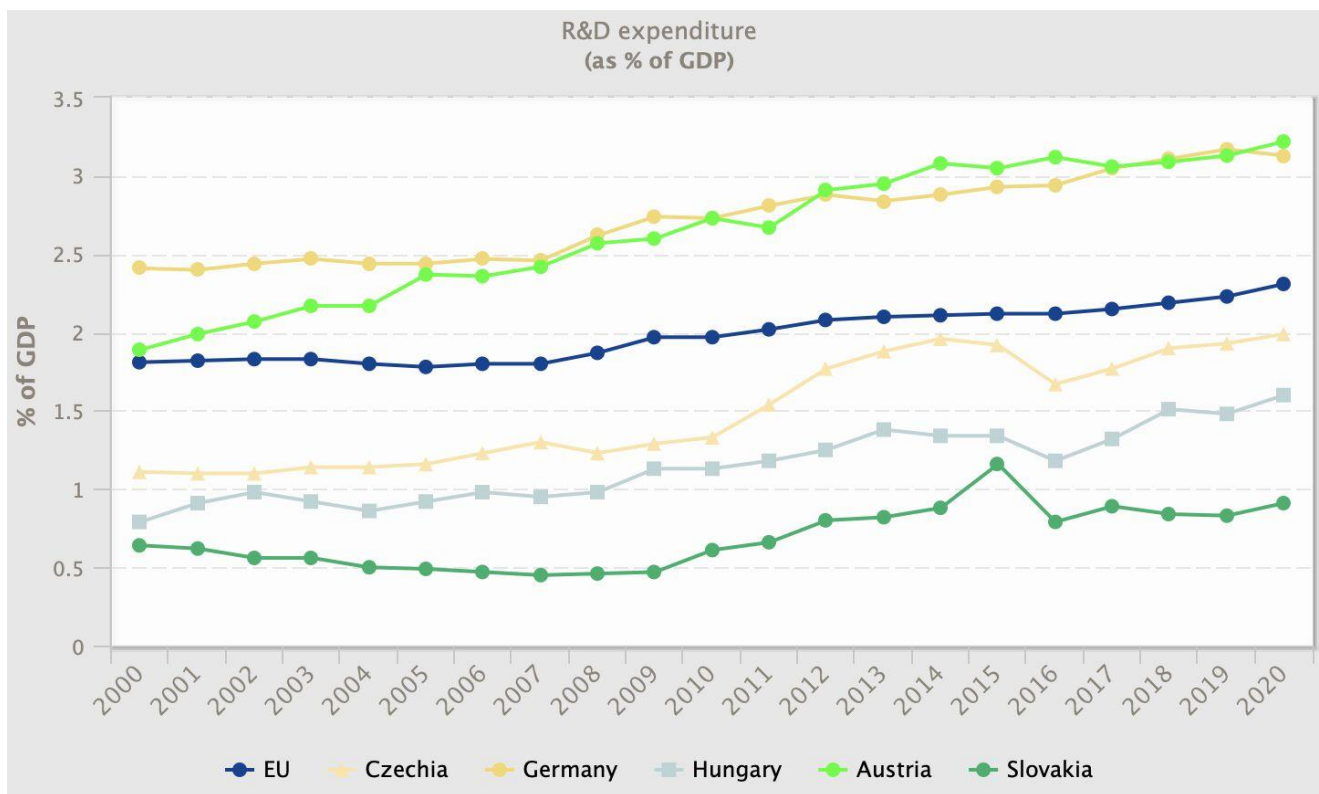
(R&D expenditure as % of GDP)

(¹) Estimate (²) Preliminary data

eurostat

História podpory VaV v rámci krajín EÚ.

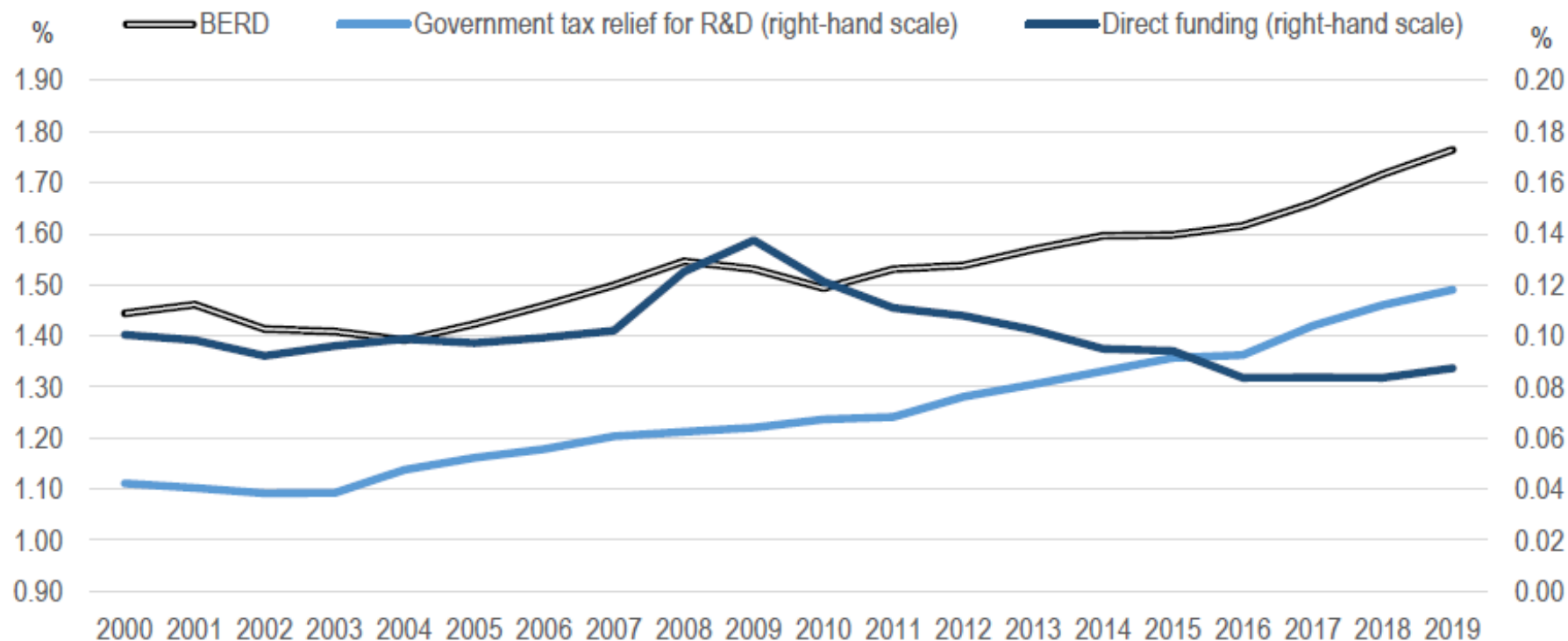
- Cieľ Nemecka: 3,5% v 2025
- Cieľ EÚ: 3,0% v 2030
- Cieľ Slovenska: 1,8% v 2015
(Lisabonská zmluva) resp. priemer EÚ v 2030 (Plán obnovy)

Source: OECD R&D Tax Incentives Database, <http://oe.cd/rdtax>, December 2021.

Trendy vo financovaní podnikového VaV

As percentage of GDP, OECD and EU countries (weighted averages)

Panel A. OECD-38

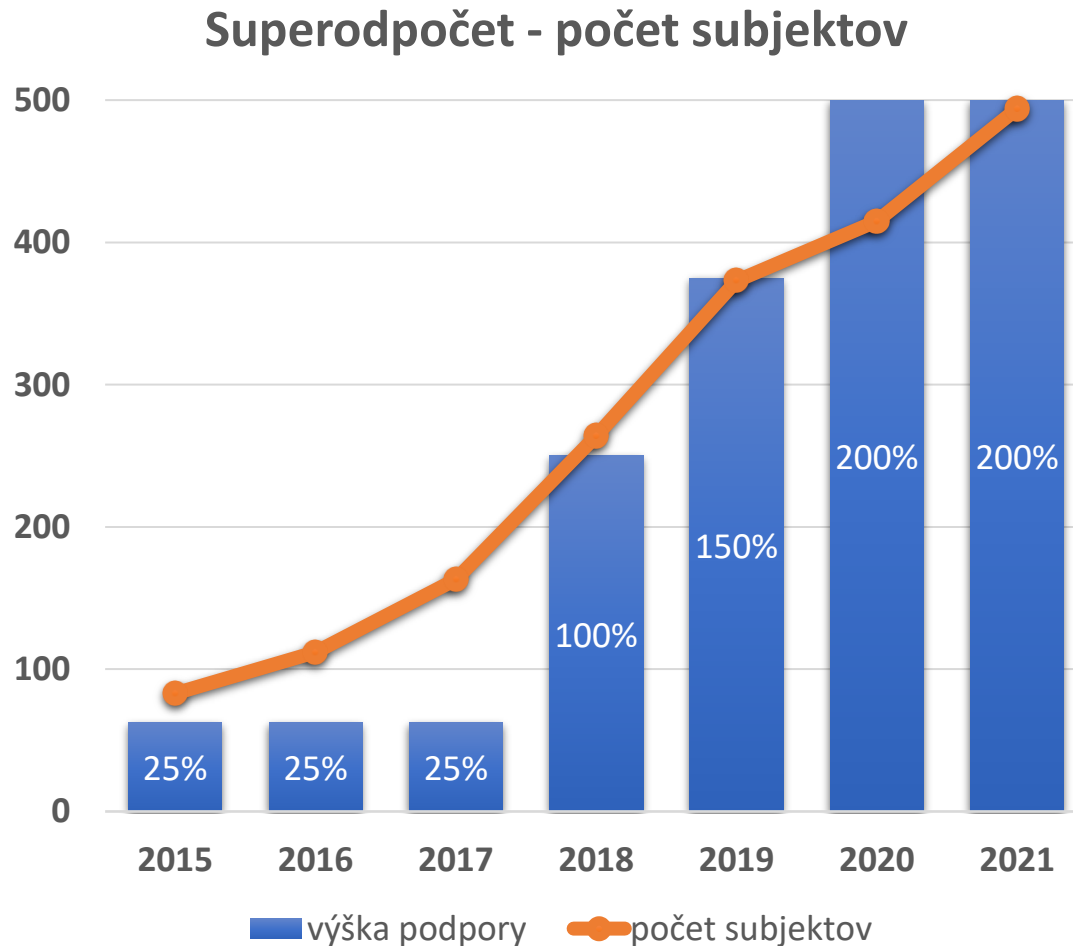

Source: OECD R&D Tax Incentives Database, <http://oe.cd/rdtax>, December 2021.

Superodpočet - odpočet výdavkov na výskum a vývoj

- § 30c zákona o dani z príjmov, zavedený v roku 2015
- Spoločnosti si môžu dodatočne znížiť základ dane o výšku výdavkov vynaložených na aktivity výskumu a vývoja
- Ak firma zrealizuje projekt výskumu a vývoja a vynaloží naň napr. 100 000 € v nákladoch (mzdové náklady, materiál, odpisy, certifikácie a iné), vzniká jej nárok na dodatočnú odpočítateľnú položku od základu dane (pre rok 2022 je to 100%, t.j. úspora 21 000 € na splatnej dani)
- V prípade dostatočne vysokej výšky superodpočtu môže nastať stav nulového základu dane, t.j. žiadna daň z príjmu, pričom zisk zostáva rovnaký

História superodpočtu na Slovensku

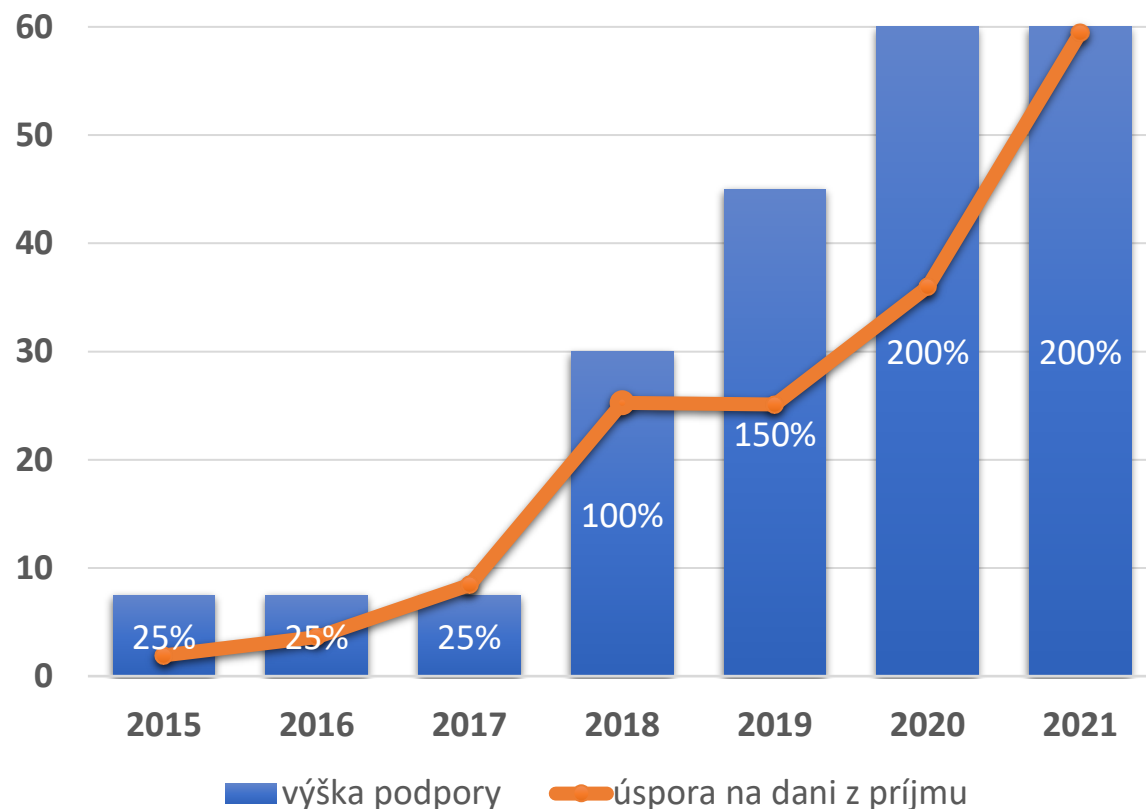
Zdroj: vlastné spracovanie, údaje zo stránok FR SR

- Prvotný návrh zákona s podporou 25% výšky uplatniteľných nákladov
- Navýšenie výšky superodpočtu na 100% v roku 2018 súčasne so zavedením patent boxu
- Rozhodnutie o navýšení na 200% v roku 2019 s dodatočným navýšením na 150% pre zdaňovacie obdobie 2019

História **superodpočtu** na Slovensku

Superodpočet - výška daňovej úľavy v mil.

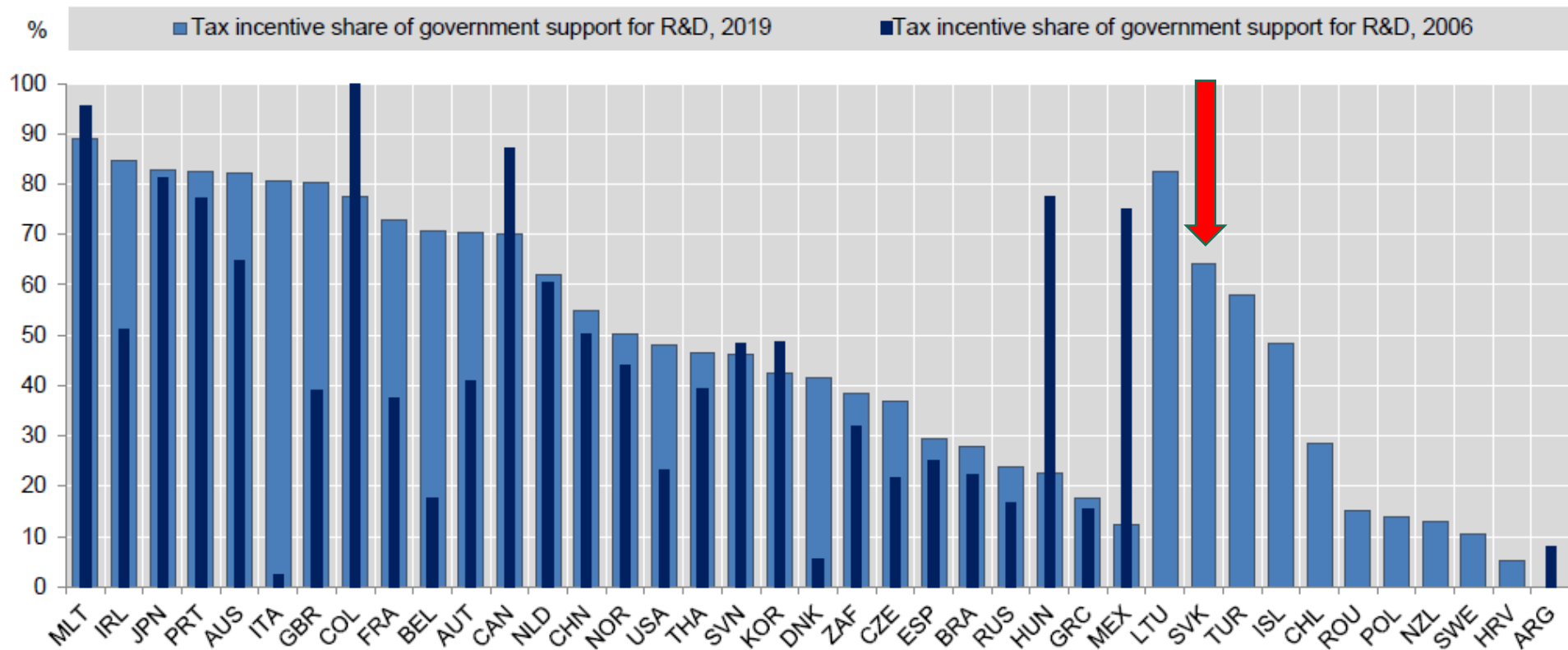
€

Zdroj: vlastné spracovanie, údaje zo stránok FR SR

- Počet subjektov aj výška celkového uplatneného odpočtu postupne narastala s nárastom výšky podpory
- Za dobu fungovania odpočtu predstavovala celková výška podpory zatiaľ 160 mil. €
- V roku 2021 bol na politický podnet zavedený odpočet na investície (§30e) a simultánne znížená intenzita superodpočtu z 200% na 100% od roku 2022

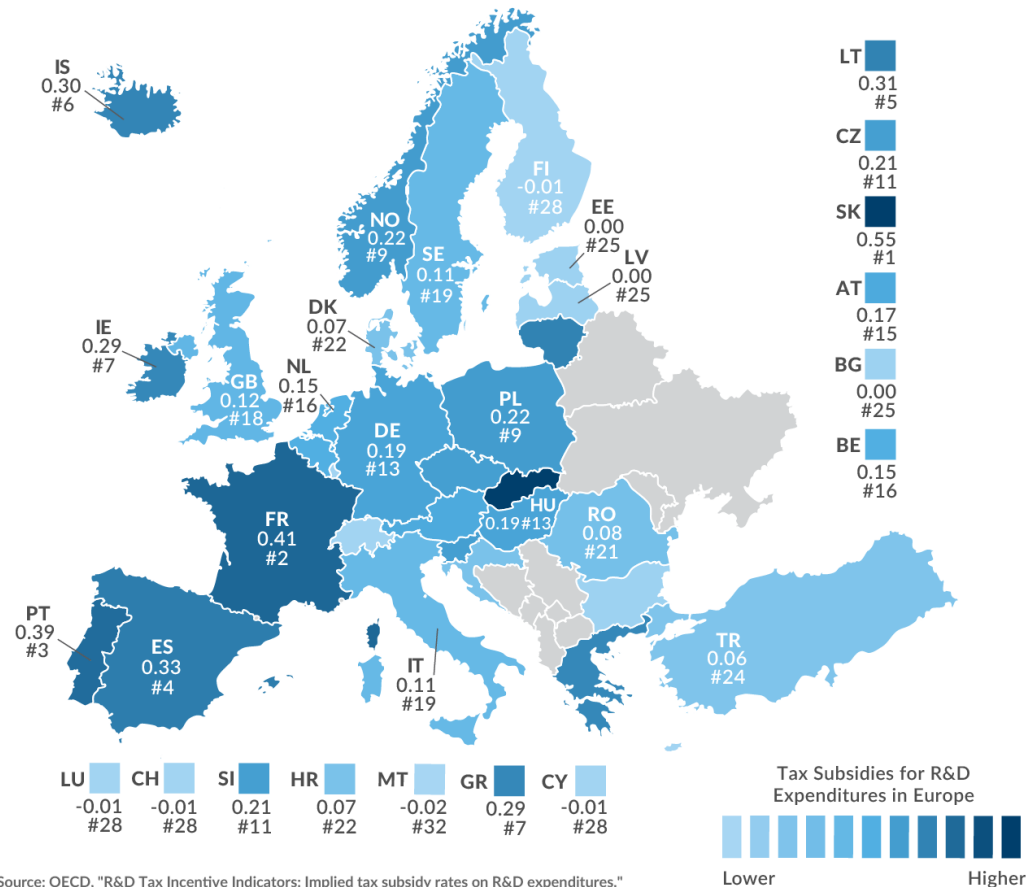
Podiel **superodpočtu** na celkovom vládnom financovaní VaV

Note: Figures for Canada, Hungary and Japan exclusively refer to government tax relief for R&D at central government level.

Source: OECD R&D Tax Incentives Database, <http://oe.cd/rdtax>, December 2021.

Slovenský superodpočet v Európe

- V roku 2020 bola Slovenská republika na prvom mieste vo výške implikovanej sadzby daňového oslobodenia na VaV náklady pre veľké firmy so ziskom v rámci európskych krajín OECD.
- Bolo to najmä vďaka kombinácii superodpočtu s intenzitou 200% a zavedenému patent boxu.

Hlavné výhody **superodpočtu** na Slovensku

- **Bez limitácie minimálnej alebo maximálnej výšky vykázanej podpory**
- **Bez nutnosti predschrválenia**
- **Bez obmedzenia na konkrétny zámer projektu výskumu a vývoja**
- **Možnosť prenášania jeho nároku do budúcich období (až do 5 rokov) v prípade straty alebo nízkeho základu dane (prípád startupov)**
- **Bez viazanosti využitia ušetrených prostriedkov**

Hlavné problémy **superodpočtu** na Slovensku

1. Firmy nevedia, že existuje, resp. majú pocit, že nie je pre nich vhodný.

- Slabá informovanosť o existencii tejto legislatívy a ich vhodnosti pre dané typy podnikania. (Bez osvetovej činnosti konzultačných firiem by bol celkový počet uplatnených projektov nižší možno aj o 80%)

Hlavné problémy **superodpočtu** na Slovensku

2. Limitácie v oblasti jeho uplatniteľnosti z pohľadu druhu nákladov

- Nemožnosť uplatniť náklady na služby (iba s pár výnimkami)
- Nesúlاد uplatniteľnosti nákladov z pohľadu OECD Frascati manuálu a slovenskej legislatívy

Hlavné problémy **superodpočtu** na Slovensku

3. Projekty výskumu a vývoja: legislatíva (metodika) vs. prax

- Ťažkopádnosť legislatívy pre špecifické prípady výskumných alebo vývojových projektov (kontinuálny výskum, agilný vývoj v IT a pod.)

4. Nedostatočná výška podpory

- Pokles podpory z 200% na 100% znížil atraktivitu uplatnenia superodpočtu pre firmy, ktoré superodpočet využívajú
- Pre ostatné firmy zvýšil nedôveru v superodpočet („politický nástroj“)

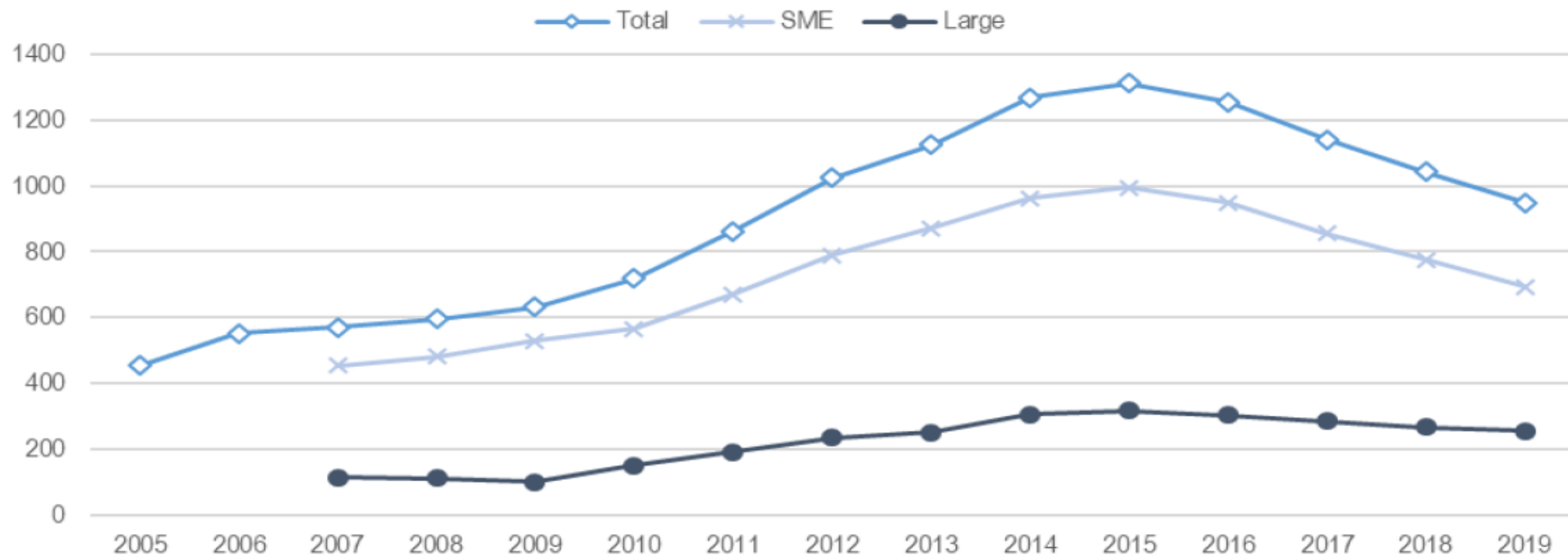
Hlavné problémy **superodpočtu** na Slovensku

5. Obava z prípadného prístupu daňového úradu

- Niektoré firmy vyjadrili obavu z uplatnenia superodpočtu ako „pozvánky“ pre prípadnú daňovú kontrolu, ktorá by nemusela pochopiť, prečo je ich projekt výskumný alebo vývojový
- Obzvlášť negatívne zvyknú v zmysle tohto faktora pristupovať firmy s českými majiteľmi

Superodpočet v Českej republike

Figure 5. Number of R&D tax relief recipients, Czech Republic, 2005-2019

Source: OECD R&D Tax Incentives Database, <http://oe.cd/rdtax>, December 2021.

Superodpočet v České republice

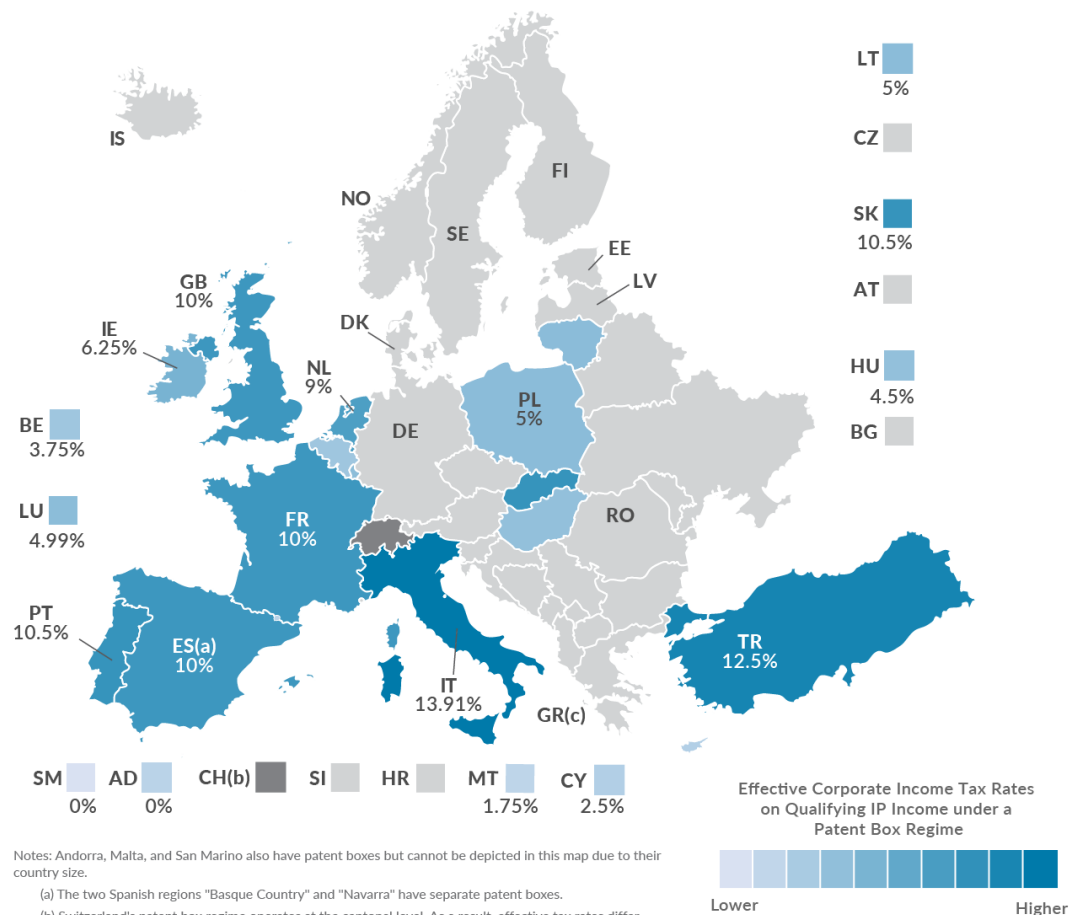
Do vědy a výzkumu se tedy bude investovat stále a bez ohledu na existenci dotační či daňové podpory. Je proto otázkou, zda a také jak se má ještě stát pokoušet stimulovat tuto aktivitu. Jakoukoliv podporu ze strany státu totiž nakonec stejně uhradí daňoví poplatníci. – Alena Schillerová, bývalá ministerka financí ČR, Hospodářské noviny, 19.3.2018

HN na základě zákona o svobodném přístupu k informacím získaly dokumenty, které potvrzují, že v některých krajích si mohli úředníci vydělat až desítky tisíc korun, pokud firmě neuznali daňové odpočty na vývoj a výzkum. Doměřili jí daň v částkách i několika milionů korun. Hospodářské noviny, 4.2.2019

Patent box - oslobodenie výnosov z predaja výsledkov vývoja

- §13a a §13b zákona o dani z príjmov, zavedený v roku 2018
- Spoločnosti si môžu oslobodiť od dane z príjmu max. 50% výnosov z predaja výsledkov vlastného vývoja, či už vo forme licencií (aj softvérových) alebo výrobkov, pri ktorých výrobe bol použitý patent alebo úžitkový vzor
- Efektívna úspora 10,5% na splatnej dani
- Podmienkou je mať tieto riešenia chránené vlastným patentom alebo úžitkovým vzorom (s výnimkou softvéru) a mať výsledky vývoja aktivované (uplatňovanie patent boxu počas doby odpisovania)

Patent box v Európe

Notes: Andorra, Malta, and San Marino also have patent boxes but cannot be depicted in this map due to their country size.

(a) The two Spanish regions "Basque Country" and "Navarra" have separate patent boxes.

(b) Switzerland's patent box regime operates at the cantonal level. As a result, effective tax rates differ.

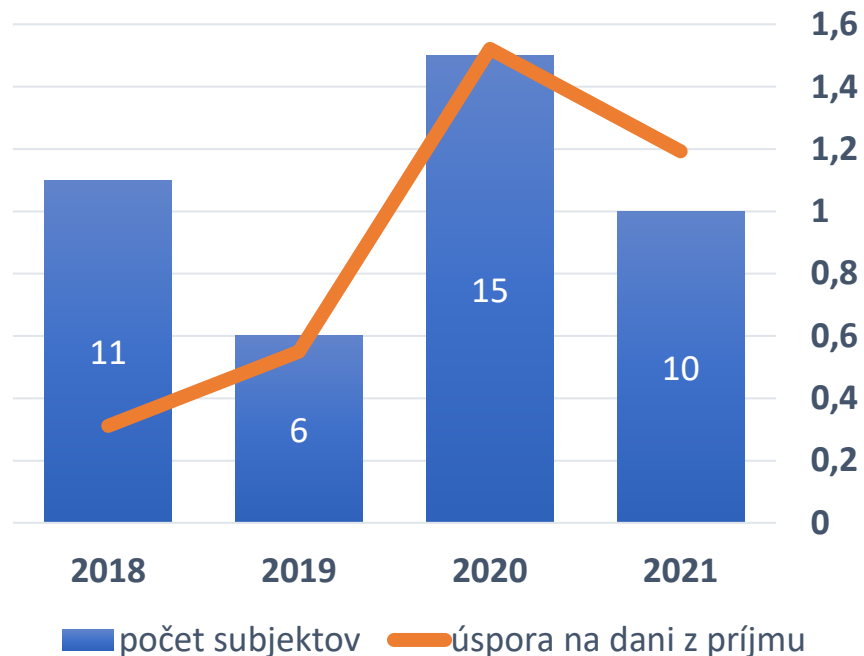
(c) Greece has a three-year exemption for profits from the sale of self-manufactured goods based on an internationally recognized patent.

Source: Sources: OECD, "Corporate Tax Statistics: Intellectual Property Regimes;" Bloomberg Tax, "Country Guide;" PwC, "Worldwide Tax Summaries;" and EY, "Worldwide R&D Incentives Reference Guide 2021."

- Patent box je menej rozšíreným nástrojom na daňové zvýhodnenie VaV aktivít.
- V porovnaní s ostatnými krajinami je intenzita patent boxu na Slovensku skôr v nadpriemernej hodnote.

Patent box (§13a) na Slovensku

Patent box §13a - výška daňovej úľavy
v mil. € na výnosy z predaja licencií

Zdroj: vlastné spracovanie, údaje zo stránok FR SR

- §13a je patent box na oslobodenie výnosov z predaja licencií vlastného vyvinutého softvéru.
- Patent box vo forme §13b, teda oslobodenie výnosov z predaja výrobkov pri ktorých výrobe sa využil patent alebo úžitkový vzor, bol využitý iba jediný krát jedinou spoločnosťou od roku 2018.

Hlavné problémy **patent boxu** na Slovensku

- **Neznalosť jeho existencie**
- **Veľmi obmedzujúca a limitujúca legislatíva**
- **Neexistuje ucelený metodický pokyn a existujúce metodické usmernenia ďalej obmedzujú už tak prísnu legislatívu**

Ako štát prosperuje zo **superodpočtu** a **patent boxu**?

- Stimulácia zamestnanosti pracovníkov vo VaV -> **nárast odvodov**
- Prilákanie zahraničných investorov pre spustenie alebo rozšírenie VaV aktivít -> **nové pracovné miesta s nadpriemernými mzdami**
- Posilnenie konkurencieschopnosti slovenských firiem pri vývoji nových produktov, služieb -> **vyšší výber DPH**

Superodpočet – priestor na zlepšenie

Zvýšenie jeho podpory (najmä pri mzdových nákladoch)

- Očakávaný efekt u spoločností využívajúcich služby namiesto zamestnancov z dôvodu vysokého odvodového zaťaženia

Superodpočet – priestor na zlepšenie

Úprava uplatniteľnosti služieb v rámci superodpočtu

- Superodpočet vo Veľkej Británii alebo Rakúsku umožňuje uplatniť aj služby priamo súvisiace s realizáciou VaV
- V rámci riešenia niektorých VaV aktivít sa nedá vyhnúť využitiu služieb (prenájom priestorov, experti v oblasti VaV) a preto je jeho neuplatniteľnosť limitujúca

Patent box – priestor na zlepšenie

- **Komplexná úprava legislatívy pre zvýšenie atraktivity a uplatniteľnosti nástroja v praxi**
- **Vytvorenie uceleného metodického pokynu -> zvýšenie využívania v praxi**

Myšlienky na záver

- **Podpora VaV na Slovensku je slabá a treba ju zvýšiť na priemer EÚ, nie do roku 2030, ale ASAP!**
- **Podnikatelia pre realizáciu svojich VaV aktivít potrebujú stabilnú, legislatívne vymožitelnú a časovo predvídateľnú podporu, ktorú im eurofondy v súčasnosti poskytnúť nevedeli.**
- **Je celosvetovým trendom využívať nepriamu podporu VaV aktivít, pretože dokáže stimulovať aj presun VaV aktivít veľkých nadnárodných firiem do krajín, ktoré takúto podporu majú nadpriemernú.**
- **Z našej skúsenosti je nepriama podpora VaV podnikateľmi na Slovensku vnímaná oveľa pozitívnejšie, a to hlavne u tých, ktorí mali negatívnu skúsenosť s podaním žiadosti na eurofondy, alebo s ich implementáciou.**

Ďakujem za pozornosť!

Ing. Filip Kasnár

manažér spoločnosti **Novo Consulting s.r.o.**